

Wstęp do źródłoznawstwa II

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Archeologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Archeologii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 19ARLS.12P.06446.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Milena Danielewska-Teska	
Prowadzący zajęcia	Milena Danielewska-Teska, Danuta Żurkiewicz	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Laboratorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Uzyskanie podstawowej wiedzy na temat pradziejowej wytwórczości ceramicznej i samej ceramiki jako źródła poznawczego w archeologii
C2	Zrozumienie czym jest wytwórczość garncarska, jakie różnice zachodzą w materiale ceramicznym między poszczególnymi okresami pradziejów
C3	Zdobycie umiejętności wstępnego rozpoznania na podstawie materiału ceramicznego najważniejszych jednostek kulturowych przede wszystkim w pradziejach ziem polskich
C4	Analiza ceramiki pod kątem jej przydatności w interpretacji archeologicznej

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza źródłowa z zakresu prehistorii

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Potrafi scharakteryzować ceramikę pod kątem jej przydatności w interpretacji archeologicznej	ARL_K1_W02, ARL_K1_W03, ARL_K1_W04	Kolokwium pisemne
W2	Potrafi przedstawić i ocenić możliwości poznawcze ceramiki	ARL_K1_W01, ARL_K1_W04	Kolokwium pisemne
W3	Zna podstawowe terminy i pojęcia związane z opracowywaniem ceramiki	ARL_K1_W02, ARL_K1_W07	Kolokwium pisemne
W4	Potrafi wstępnie kwalifikować ceramikę do zespołów kulturowo-chronologicznych	ARL_K1_W03, ARL_K1_W04	Kolokwium pisemne
W5	Zna założenia metodyczne opisu ceramiki i ich wpływ na interpretację	ARL_K1_W02, ARL_K1_W03, ARL_K1_W04	Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi gromadzić i analizować materiał masowy	ARL_K1_U01	Kolokwium pisemne
U2	Potrafi aplikować zróżnicowane metody badawcze w kontekście źródeł ceramicznych	ARL_K1_U01, ARL_K1_U02	Kolokwium pisemne
U3	Potrafi rozpatrywać źródła ceramiczne w charakterze wyznaczników chronologiczno-kulturowych	ARL_K1_U01, ARL_K1_U04	Kolokwium pisemne
U4	Potrafi formułować problemy badawcze na podstawie materiału masowego	ARL_K1_U02	Kolokwium pisemne
U5	Jest przygotowany do samodzielnego opracowania ruchomych źródeł ceramicznych	ARL_K1_U02, ARL_K1_U03, ARL_K1_U04, ARL_K1_U06	Kolokwium pisemne
U6	Ma fundamenty merytoryczne do podnoszenia swoich kompetencji	ARL_K1_U09	Kolokwium pisemne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Jest przygotowany do samodzielnej pracy w zakresie praktycznym	ARL_K1_K03	Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Prezentacja źródeł ceramicznych	W1, W3, W4, K1	Laboratorium
2.	Przedstawienie metod opisu materiałów masowych	W5, U5	Laboratorium
3.	Kwalifikacja i weryfikacja źródeł ceramicznych	W2, W4, U1, U6	Laboratorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
4.	Zaznajomienie z podstawowymi publikacjami na temat źródeł ceramicznych	W1, W4, U3, U6	Laboratorium
5.	Charakterystyka surowca i jego przygotowania	W2, W3, U2	Laboratorium
6.	Omówienie metod i narzędzi badawczych	W5, U2, U4, U6, K1	Laboratorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Laboratorium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja, Metoda analizy przypadków, Metoda laboratoryjna, Metoda warsztatowa, Pokaz i obserwacja, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Laboratorium	Opanowanie w odpowiednim stopniu treści nauczania, tj. uzyskanie min. 50% poprawnych odpowiedzi z kolokwium pisemnych: 1 kolokwium - neolit/epoka brązu, 2 kolokwium - epoka żelaza; ocena końcowa jest wypadkową ocen uzyskanych w obu testach obejmujących wytwórczość ceramiczną w pradziejach; pełna frekwencja na zajęciach, dopuszczalna jedna nieobecność bez usprawiedliwienia w każdym bloku zajęć (neolit-epoka brązu i epoka żelaza (pozostałe muszą być usprawiedliwione bądź odrobione przez studenta w formie odpowiedzi ustnej z zakresu opuszczonych zajęć) Kryteria oceniania: bardzo dobry (bdb; 5,0): student w stopniu wyróżniającym opanował treści nauczania (ocena końcowa jest wypadkową ocen uzyskanych w obu testach obejmujących neolit-epokę brązu i epokę żelaza); odpowiednia frekwencja na zajęciach, dobry plus (+db; 4,5): student w stopniu bardzo dobrym opanował treści nauczania (ocena końcowa jest wypadkową ocen uzyskanych w obu testach obejmujących neolit-epokę brązu i epokę żelaza); odpowiednia frekwencja na zajęciach, dobry (db; 4,0): student w stopniu dobrym opanował treści nauczania (ocena końcowa jest wypadkową ocen uzyskanych w obu testach obejmujących neolit-epokę brązu i epokę żelaza); odpowiednia frekwencja na zajęciach, dostateczny plus (+dst; 3,5): student w stopniu zadowalającym opanował treści nauczania (ocena końcowa jest wypadkową ocen uzyskanych w obu testach obejmujących neolit-epokę brązu i epokę żelaza); odpowiednia frekwencja na zajęciach, dostateczny (dst; 3,0): student w stopniu dostatecznym opanował treści nauczania (min. 50% poprawnych odpowiedzi) (ocena końcowa jest wypadkową ocen uzyskanych w obu testach obejmujących neolit-epokę brązu i epokę żelaza); odpowiednia frekwencja na zajęciach, niedostateczny (ndst; 2,0): student nie opanował treści nauczania (poniżej 50% poprawnych odpowiedzi; brak zaliczenia któregoś z testów); brak odpowiedniej frekwencji na zajęciach.

Literatura

Obowiązkowa

1. Buko A., Wczesnośredniowieczna ceramika sandomierska, Wrocław 1981.
2. Bednarczyk J., W poszukiwaniu trendu z badań nad systemem technologicznym ceramiki grupy kruszańskiej kultury przeworskiej, [w:] Z badań nad genezą regionalizmu kulturowego społeczeństw Kujaw, Poznań-Kruszwica-Inowrocław 1996, s. 165-171.
3. Czerniak L., Koško A., Zagadnienie efektywności poznawczej analizy chronologicznej ceramiki w oparciu o cechy technologiczne, "Archeologia Polski" 25 (1980), s. 247-279.
4. Dobrzańska H., Osada z późnego okresu rzymskiego w Igołomi, woj. krakowskie, część I-II, Kraków 1990.
5. Garbsch J., Terra sigillata. Porcelana antyku, Przewodnik po wystawie ze zbiorów Prähistorische Staatssammlung w Monachium, Warszawa 1993.
6. Kruppe J., Garncarstwo późnośredniowieczne w Polsce, Wrocław 1981.
7. Liana T., Chronologia względna kultury przeworskiej we wczesnym okresie rzymskim, „Wiadomości Archeologiczne” 35/4 (1970), s. 429-491.
8. Mogielnicka-Urban M., Warsztat ceramiczny w kulturze łużyckiej, Wrocław 1984
9. Wołągiewicz R., Ceramika kultury wielbarskiej między Bałtykiem a Morzem Czarnym, Szczecin 1993.

Dodatkowa

1. Teska M., Kaczmarek P., Michałowski A., Rediscovered... Pottery with Jastorf characteristics from the Borzejewo settlement, site 22, Środa Wielkopolska district, Wielkopolskie province, [w:] A. Michałowski, M. Teska, P. Niedzielski, M. Żółkiewski (red.), Settlements Pottery of the pre-Roman Iron Age in Central European Barbaricum - new research perspectives, Poznań 2017, s. 125-137
2. Tyszler L., Ceramika rzymska na północ od Karpat i Sudetów, Łódź 2012

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Laboratorium	30
Przygotowanie do zaliczenia	20
Czytanie wskazanej literatury	5
Przygotowanie do zajęć	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ARL_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do określenia priorytetów służących realizacji określonego przez siebie lub innych zadania związanego z archeologią, a także prawidłowej identyfikacji i rozstrzygania wyzwań związanych z wykonywaniem zawodu archeologa
ARL_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, rozpoznawać, gromadzić, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować źródła z wykorzystaniem metod stosowanych w archeologii, w tym przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację w celu określenia ich znaczeń, kontekstu społecznego i miejsca w procesie historyczno-kulturowym
ARL_K1_U02	Absolwent/ka potrafi zastosować i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie samodzielnego: formułowania problemów badawczych, przeprowadzenia ich analizy poprzez odpowiedni dobór metod i narzędzi, opracowania i prezentacji ich wyników kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
ARL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami z zakresu archeologii
ARL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi rzeczowo argumentować z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułować wnioski i opinie o źródłach archeologicznych z różnych okresów i wybranych regionów, na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętnie przygotowywać opracowania w różnych formach
ARL_K1_U06	Absolwent/ka potrafi przygotowywać typowe prace pisemne i ustne (zaliczeniowe, egzaminacyjne, dyplomowe) w języku polskim i okazjonalnie w języku obcym, dotyczące zagadnień szczegółowych z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł
ARL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się oraz doskonalenie kwalifikacji merytorycznych i praktycznych w zakresie archeologii
ARL_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie archeologii w systemie nauk oraz jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną powiązaną z innymi dyscyplinami z obszaru nauk humanistycznych, ścisłych, przyrodniczych i społecznych
ARL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym terminologię, teorię, metodologię i metody badań z zakresu archeologii
ARL_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie szczegółową wiedzę dotyczącą archeologii pradziejowej, średniowiecznej i historycznej lub orientalnej i antycznej, w tym główne kierunki rozwoju i najważniejsze nowe osiągnięcia archeologii we wskazanych obszarach
ARL_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie metody w zakresie gromadzenia, zarządzania i przetwarzania archeologicznych zasobów źródłowych oraz specyfikę ich analizy i interpretacji ze względu na tradycje, teorię lub szkoły badawcze prehistorii i archeologii
ARL_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie złożoność języka i historyczną zmienność jego znaczeń w archeologii